

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrlet leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrlet leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tetaj XXXVI.

V Ljubljani, 9. sušca 1883.

List 10.

Sveti Jožef.

„Pojdite k Jožefu“ I. Mojz. 41, 55.

Prečudno je življenje, katero je Vsegamogočni celi natori prec v začetku dal. Sleherno zeliše, vsako drevo ima svoje seme po svojem plemenu. (I. Mojz. 1, 12.) In zares skrivnostno, na tihem, pa neutrudljivo dela natora, kakor ji je neskončno modri Bog odkazal. Vsako v zemljo djano zernce se na spomlad izvije iz lušin svojega spanja, da se k novemu življenju razcvete. In to vstajenje natornega življenja se pri nas navadno prične mesca sušca. Tako tudi v življenji milosti Božje obhajamo v tem času veseli praznik vstajenja Gospodovega, veliko noč.

Tiho djanje natornih moči v spomladanskem času je ljubeznjiva podoba svetega Jožefa, je podoba njegovega življenja na zemlji, mila podoba je njegove skerbi in njegovega terpljenja; pa je tudi podoba njegove pomoči in njegovega varstva. Kaj primérno obhajamo tudi njegov god in praznik v sušcu. Pa ne le en sam dan tega mesca naj nas opomni njegovega tihega djanja; vsaki dan tega mesca imejmo pred očmi ljubo podobo svojega mogočnega in dobrega patrona! Že zato častimo z detinskim češenjem celi mesec svetega Jožefa, da nam njegov god toliko več sadú prinese. 18 dni pred njegovim praznikom naj bo odločenih v pripravljanje na njegovo godovanje; 12 dni po prazniku pa naj bodo dnevi zahvale.

Po vesoljnem svetu današnje dni vsi dobri kristjani častijo neomadežano nevesto svetega Jožefa v spomladanskem mescu, ko je navadno pri nas vse v prelepem cvetju, to je, v velikem travnu, kterega radi le „Marijin mesec“ imenujemo. In to prelepo, Slovincem toliko priljubljeno češenje Matere Božje nam na njeno mogočno priprošnjo blagoslov Božji v vsi obilnosti naklanja in nam brez števila milost donaša. — Ravno tako se spodobi, da tudi njenemu deviškemu ženinu posvetimo celi mesec. Tudi to češenje nam bo obrodilo veliko duhovnega sadú, nam bo naklonilo mnogoterih milost Božjih.

Zato so mnogi posebni častivci svetega Jožefa preblago navado ustanovili, da posvečujejo svetemu Jožefu celi mesec sušec. Splošno, cerkveno tako češenje zdaj še ni v navadi. Pa upam, da bodo pobožni Slovenci tudi

tega se poprijeli, ako bo češenje svetega Jožefa se tako množilo in širilo, kakor se to godí zadnje desetletje.

Ko smo po naši ljubi domovini začeli Mater Božjo celi mesec častiti — pred 30 leti —, in za to lepo češenje nismo še imena imeli, sem prigovarjal in priterjeval, da to češenje naše ljube nebeske Matere imenujmo „Marijne Šmarnice“. Marsikomu se to ni prav pristojno zdelo. Ali véni Slovenci, vneta častivci Device Marije, so se urno poprijeli tega imena in ga bodo tudi ohranili. In kakor velikemu travnu radi pravimo „Marijin mesec“, tako upam, bomo tudi sušca imenovali „Jožefov mesec“. Češenju sv. Jožefu v čast, ki ga ta mesec opravljamo, recimo: „Jožefove vijolice“. Saj ta mesec cvetejo navadno ponižne, toliko prijetno dišeče „vijolice“; kakor Marijin mesec cvetejo premile „šmarnice“.

Ponižna „vijolica“, ko dozori, napravi majhno, rumeno-zlato zernce. Častivcem svetega Jožefa podam za letos troje zlatih vijoličnih zernic, da jih na vert svojega serca si vsadijo, ki naj na priprošnjo svetega Jožefa obrodijo obilni sad, kateri naj bi imel toliko veljavo, da si z njim nebesa kupijo.

Marsikdo misli, da mora za nebesa le kaj posebnega, čudno velikega storiti. Neki častiti pridigar pravi: Ti vidiš v mestu, ali v svoji vasi, ali v veliki hiši, da je mnogo ljudi, ki leto in dan opravljajo enaka dela ter se po zunanjem v ničemur nič bistveno ne ločijo; vendar pa je med njimi pred Bogom tako velik razloček, da bi stermeli, ko bi zamogli videti njihove duše; ker nekteri bi se svetili, kakor naj lepši zvezde; druge bi bile kakor luna; nektre bi komaj blišele; nektre bi pa celó črne bile. In vender imajo vsi enako delo, enako opravilo. Ta razloček dela njihova čednost, njihova svetost in njihovo zasluženje pred Bogom. Eni si služijo neskončno zasluženje za nebesa; eni pri ravno tistem opravilu si ne prislužijo nič; eni pa si pri ravno tistem poslu celó kazen nakopajo.

Kaj je vzrok temu čudnemu razločku? Marsikdo bi rad pobožen bil; ali on pravo čednost stavi v vse kaj drugega, kakor je čednost v resnici. To je pa prav imenitno, bistveno potrebno, da vemo, v čem je? Kaj je prava, resnična čednost? Ako vem, kje leži zaklad in tudi vem, kako si ga lahko prisvojim; tako ga že na pol imam. Če pa tega ne vem, ali zvedeti nočem, ga dobil ne bom. — Tega dolgo nisem vedel, da napravi „vijolica“ drobno, rumenkasto-zlato zernce; to pa že

precej dolgo vem, da nas sveti Jožef prav lepo uči, kako si zamoremo pridobiti zaklad, s katerim si lahko nebesa kupimo, ali kako lahko sveti postanemo.

Sveti Jožef nam je prav dober učenik, kako zamoremo sveti biti, če tudi nič posebnega ne storimo.

Zmed veliko družin na zemlji, ki čisto navadno živijo, brez vse blišobe, brez vsake posebnosti, je gotovo prva sveta nazarenska družina, ktero je sveti Jožef vodil in gospodoval. Zunanje se je kaj malo ločila od drugih družin; in vendar je bila naj svetejša družina, ki je kdaj na zemlji živela in ktera je vse druge družine v čednosti, popolnosti in v svetosti višje presegala, kakor sonce v svoji svetlobi presega vse druge zvezde. Ako želiš toraj svet biti, moraš resnično voljo imeti in blago, velikodušno misel, ki se razodeva v treh rečeh, ktere nas sveti Jožef uči. In to je troje zlatih zernic iz „vijolice“ svetemu Jožefu posvečene

1. Prvo zlato zerne je vdanost v presveto voljo Božjo. In ravno to nas sveti Jožef uči. Ako hočeš kdaj resnično čednost imeti, moraš biti popolno vdan v voljo Božjo. Premišluj svetega Jožefa, kako je bil Bogu vdan v svojem revnem stanu, pri vsem pomanjkanju, v velikem uboštvu, v vsem terpljenju, v nezmerni britkosti, ko njega in njegove preblazene neveste v domačem mestu še pod streho nihče ni hotel; ali premišluj ga na begu v neznanu, nevrno egiptovsko deželo! Kako je bil ravno s tem Bogu dopadljiv, in koliko zasluženja si je s tem pridobil za nebesa! Oj, da bi bili pač tudi mi tako vdani v voljo Božjo v vseh zadevah, naj so nam všeč ali ne! Pa ravno ta vdanost je bistvo prave čednosti, resnične svetosti. Brez te vdanosti ni mogoče nobene popolnosti. Ker popolnost je v ljubezni do Boga. Boga pa ljubimo le toliko, kolikor smo mu iz serca vdani. Vse druge pobožnosti bi nas ne mogle Bogu dopadljivih storiti, ako bi ne bili v voljo Božjo popolno vdani. Ta vdanost pa ni družega, kakor izročanje Bogu, da dela z nami po svoji presveti volji; ta vdanost je privoljenje v vse, kar je Bog z nami od vekomaj sem sklenil in kar se bo znani vendar le zgodilo, če tudi mi nismo s tem zadovoljni. Ta vdanost je v tem, da Bogu zaupljivo prepustimo ne le sami sebe, ampak tudi vse, kar smo in kar imamo, in to ne le za pričujočnost, ampak za vso prihodnost; kakor stori in se obnaša nedolžno dobro dete proti svojim preskerbnim staršem. Kolikor bolj velikodušno se Bogu vdamo z vsem, kar smo in kar imamo, toliko radodarnější bo ljubi Bog nam. — Le glejmo in premišlujmo v tem svetega Jožefa!

2. Drugo zlato zerne v vijolici svetega Jožefa je zgled njegove zvestobe v spojinovanju vseh, tudi naj manjših dolžnost, ktere mu je modri Bog odkazal.

Prav veliko ljudi misli, da morajo le kaj posebnega, kaj velicega storiti, da bi svetost dosegli; ali mislijo, da morajo le kaj družega storiti, kakor je vsakdanje opravilo. Vsi ti pa se hudo motijo. Ravno v tem je prava resnična popolnost, da dolžnosti svojega stanú, naj bodo duhovne ali svetne, velike ali male, očitne ali skrite, tako zvesto in natanko opravljamo, kar in kolikor le premoremo. Malokdo ima priložnost kaj velicega, kaj posebnega storiti; vsi pa zamoremo sto in sto malih opravil, pred svetom revnih del dokončati; in ako to z veliko vnemo, z neutrudljivo natančnostjo storimo iz čiste ljubezni do Boga, jih on z velikim dopadanjem sprejme in nam bo zato neskončno plačilo v nebesih dal.

Bog naših del ne potrebuje; njemu je veliko ali malo enako. Pa nekaj družega je, kar našim delom veliko veljavo daje. In to skrivnost nas uči ravno sveti Jožef. — Le podajmo se večkrat v duhu v majhno nazareško hišico in opazujmo, premišlujmo sv. Jožefa,

kako natanko in vestno spolnuje ubogi tesar dolžnosti svojega stanú! Kako pa tudi Vsegamogočni z dopadanjem gleda na to ponižno, majhno hišico!

3. Še eno zlato zerne ima vijolice sv. Jožefa. Sveti Jožef nam kaže, kako opravljajmo svoje vsakdanje dolžnosti, da bodo Bogu zares dopadljive in nam neskončno veljavne?

Današnje za svetost merzle čase marsikdo misli, ali tudi pravi: Da sem le dober kristjan, če sem svetnik ali ne! Kakošen dober kristjan je to, ki svetnik ne mara biti? Hiše svetosti ne bo nihče postavil iz samih velikih skal. Kdor hoče hišo svetosti zidati, potrebuje veliko peska in pa vodnih kapljic, to je, on si mora nabrati veliko majhnih del, ki pa morajo biti, kolikor le mogoče, natanko in popolnoma storjene. Je pa posebna umetnija, rekel bi, velika skrivnost, s katero vse peščena zrna in vse vodene kapljice v čisto zlato spremeniti zamoremo. In ta skrivnost je velikodušna ljubezen do Boga in čisti namen, s katerim vsako, še tako majhno delo opravljamo. To ljubezen, ta dobri namen, kakoršnega je sv. Jožef vedno in pri vsakem delu imel, tudi mi lahko imamo. V tem ga kaj lahko posnemamo, svoj dobri namen z njegovim namenom sklenemo, in pa tako neskončno veliko veljavnega storimo. K temu potrebujemo le edine misli, le edinega djanja ljubezni pri vsakem delu; ali da ta namen večkrat na dan ponovimo, ali ga saj zjutraj storimo; in naj bolj revno naše delo bo nam zasluživo, bo iz revnega peska v zlato spremenjeno. Koliko takih zlatih zernic si lahko vsaki dan nabere! O zares milovanja vredni so ljudje, ki leta in leta težka dela opravljajo za majhno, revno plačilo; pa zraven še pomanjkanje, marsiktero britkost in težavo preterpijo, se kakor črna živina péhajo; ker pa pri vsem terpljenju nobenega dobrega namena nimajo, zato za nebesa nobenega zasluženja nimajo. Kdor pa še z nevoljo, z goderjanjem, morebiti celo s kletvijo spremlja svoja vsakdanja opravila, on si še kazen za plačilo napravlja. Tak pozabi, da smo vsi v solzni dolini, — pozabi, da mora prenašati križe in težave, če tudi ne rad, ktere mu je Bog v svoji modrosti odločil; on pozabi, da nevolja mu britkosti le teži, in ako se terdovratno vstavlja, mu terpljenje le kazen napravlja. —

To troje zlatih zern si nabere iz vijolic sv. Jožefa, in da si jih vedno v spominu ohranimo, častimo sv. Jožefa posebno ves njemu posvečeni mesec. In ako bi kdo rad vedel, kako? mu priserčno rad povem:

Tako-le obhajaj „Jožefove vijolice“:

1. Ti imaš gotovo kako podobo sv. Jožefa, saj malo podobico; ako je nimaš, preskerbi si jo. To podobo postavi na častni kraj v svoji hiši. Ozaljšaj jo, kolikor premoreš. Pred njo opravljaj „Jožefove vijolice“. Ako pa tega ne premoreš, imej podobo sv. Jožefa na steni pri svoji postelji, ali nosi jo morebiti pri sebi, ter jo saj zjutraj in zvečer priserčno pozdravi in poljubi.

2. Preden pa začneš „Jožefove vijolice“, ali kedar pripravljáš, zaljšaj podobo sv. Jožefa; pomisli, ktero posebno milost hočeš s tem doseči, ali kakošne britkosti bi se na priprošujo sv. Jožefa rad zuebil?

3. Pred tako ozaljšano podobo moli vsaki dan saj kaj malega: Litanije sv. Jožefa; ali prelepe molitve v čast sedmeremu veselju in sedmeremu terpljenju sv. Jožefa; ali beri kratko premišljevanje življenja, ali ktere čednosti tega velicega svetnika. V ta namen ti lahko služijo lepe bukvice: „Vijolice sv. Jožefa“, ali „Pas sv. Jožefa“.

4. Ako ti je moč, bodi vsaki dan pri sv. maši. Prejmi enkrat v ta namen z vso pobožnostjo sv. obhajilo.

5. Daj po svoji zmožnosti kaj vbogajme v čast presveti družini.

6. Ne pozabi ubozih duš v vicah. Sv. Jožef je njihov patron. Daruj jim vse odpustke, katerih se boš ta mesec vdeležil. Ne bodo te pozabile, ko bodo s tvojo priprošnjo poprej prišle v nebesa.

7. Konec „Jožefovih vijolic“ pa skleni, da hočeš v čast sv. Jožefu vsaki dan saj kako kratko molitvico zmoliti, ali saj zdihniti: „Sv. Jožef, prijatelj presv. Serca, prosi za nas!“ — Vsako sredo pa, ki je sv. Jožefu posvečena, še saj kaj malega pristavi.

Ako boš tako v svojem življenju častil sv. Jožefa, te on smertno uro gotovo pozabil ne bo.

Pojdite toraj vsi k svetemu Jožefu. Pojdite k njemu nedolžne duše, in prosite ga pomoči za vse svoje življenje. Pojdite k njemu tudi veliki grešniki; zaupljivo se zatecite k njemu; on vam bo verige vaših pregreh raztergal ter vam bo pomagal, da zopet dosežete prostost Božjih otrok.

Vi starši in gospodarji, tecite k sv. Jožefu; potozite mu svoje britkosti in skerbí, ktere vas tarejo. On vas bo razumel, on vam bo pomagal; ako le zaupljivo k njemu pridete. Sej sv. Jožef dobro vé, sej je sam skušal, kako težko je gospodariti, koliko potú se mora pretočiti, da si zamore sebi in družini potrebnega živeža preskerbeti. Le opomnite ga, kako mu je bilo na begu v Egipt! On tudi pozná težko in ostro dolžnost, s katero morate na otroke in družino paziti, k dobremu jo napeljevati, od hudega odvrčevati. V tem vam bo on pomagal; sama vaša skerb današnje spridene čase ne zadostuje, da bi sebi izročene v nedolžnosti ohranili. Spomnite ga, kako hudo mu je bilo, ko je bil dvanajsetnega Jezusa v Jeruzalemu zgubil.

Posebno pa še ti, keršanska mladost! pojdi k sv. Jožefu, in iši pri njem pomoči zoper tolike nevarnosti, ktere ti satan in hudobni svet nastavlja. Hud je boj za ohranjenje angeljske čednosti. Sveti Jožef je njen varh; sej je njemu nebeški Oče izročil nedolžnost samo, Jezusa Kristusa in Marijo, devic Devico.

Vsi častimo sv. Jožefa, posebno ta mesec, ki je njemu povečen. (In ako si že nekoliko dni zamudil, pa pridajšaj to češenje toliko, da bo celih 31 dni terpelo.)

Pobožni častivci sv. Jožefa se družijo v bratovšini sv. Jožefa, da ga toliko lepše častijo. Vsaki naj si odbere saj en dan v letu, v katerem hoče posebno častiti rednika Gospoda našega Jezusa Kristusa in ženina naše ljube Gospé in Kraljice Marije. —

Naša bratovšina sv. Jožefa lepo napreduje. Ima zdaj nad pet tisoč in pet sto dni odločenih, v katerih pobožni Slovenci sv. Jožefa posebej častijo. Vsi ti pa ne manj radi zdihujejo tudi vsaki dan: „Sveti Jožef, prijatelj presvetega Serca, prosi za nas!“ (100 dni odp. Pij IX.)

V Šmarjeti, na Svečnico 1883.

J. V.

Svetloba — luč.

(Dalje.)

Začetek učenosti je v mali čerkici i, kajti dandanes se po vseh učilnicah menda najpred začenja s to čerko kot s temeljno podlago vsega nadaljnjega čitanja. Kadar otroci že dobro poznajo i, potem pridejo druge čerke glasnice in soglasnice, potem zlogovanje besedi in celih stavkov. „Pa dvojne bukve nam je vsemogočni dal: duhovnikom sveto pismo stare in nove zaveze, da ga beremo po noči in čez dan. To je kakor belo in černo: stari testament je noč, novi testament je dan. Izrael-skemu ljudstvu v puščavi je „Bog bil zatišje čez dan in kakor zvezdna svetloba po noči“ (Modr. 10, 17), da so potovali v obljubljeno deželo. Nam so pa svete bukve

zatišje in luč ko potujemo v večnost. Saj pravi psalmist: „Svetilo nogi moji je beseda tvoja, in poti moji luč.“ (Ps. 118, 105.) — A onim, ki v knjigah ne znajo brati, je Bog dal dvoje velike knjige, v katerih naj se učijo vse modrosti, ki je potrebna za dušo in za telo, da nam kaže pot v večno kraljestvo. Te dvojne bukve so nebo in zemlja. V teh učite se brati vse, kar potrebujete za dušo in za telo, na zemlji čez dan, na nebu po noči.“ (Berthold v. Regensburg: o sedem planetih.) Kadar rečem: in, vežem dve stvari, dva pojma. Da ste dve stvari telesne, to mi kaže vidna, telesna luč, bodisi zemeljska ali nebna, da ste dve misli (pojma) različni, to mi pa kaže zopet dvojna luč nevidna: pamet (um) v meni, zemljanu človeku; ali pa zgornja, nevidna, nadzemeljska svetloba sv. vere in modrosti Božje. Kakor bi nespametno bilo trditi, da le ena zemeljska svetloba je in solca ni, isto še bolj nespametno bi bilo priznavati le eno nevidno duševno svetlobo, namreč: um človeški, in tajiti neskončni um: Boga. Oni grudomolci, ali materijalisti se mi po tem zdé kakor učenčeki, ki so se naučili i, pa mislijo, da znajo že brati in se hitro naveličajo, da jih dražijo in starejši jim nagajavajo: „i, u, pa pojdemo domú“. Pa oni, ki takim na besedo verujejo, so še bolj nespametni kakor oni neotesanci, o katerih pravi Celej Rodigenij: „Iz nekega daljnega in pustega kraja je prišel mladenec v gerško mesto Atene, da bi se kaj naučil, pa ker je bil terde glave in je rajše po mestu pohajal, se je komaj navadil imena gerških čerk. Čez nekaj časa pride domú, in ravno je bil zbor, v katerem je župan one soseske pokregal občane zaradi njih nemarnosti in neotesanosti, kar se postavi oni študent (dijak) na noge in na ves glas začne vpiti: „alfa, beta, gama, delta!“ *) Župan je omolknil, in pričakoval, kaj bo iz tega: a množica je mislila: aha! pa ga je posekal, da mu niti besedice ne zná odverniti! Dvignejo dijaka na roke in proslavljajoči ga nesejo po mestu.“ (Veit: Die Heilung des Blindgeborenen p. 365.) Tako se godi marsikje še dan danes: Če kateri glasovit učenjak kaj izblekne, to jim je sveta neovergljiva resnica: a če kak pameten kaj nasprotuje, je pa nazadnjak, mračnjak itd.

Ko je okrutni tiran kralj Antioh prilomastil v Jeruzalem in vlomil v tempelj, je najpred iz njega odnesel sedmoročni zlati svečnik, ki je bil v svetišču. Tako, kadar se greh vgujezi v tempelj sv. Duha, v človeško dušo, mu odvzame najpred ali otemni luč notranjo: uma in vesti.

Oni, ki le vidno stvarjenje cenijo za istinito, in se za nevidno ne brigajo, so podobni človeku, ki hoče le po eni nogi hoditi, ali pa onemu, ki je popolnem gluhi in torej nič ne vé o glasovih, ali ki je slep in ne vé nič o svetlobi in barvah.

S pomočjo zunanje telesne svetlobe razdeluje naša notranja svetloba, pamet, vse vidne stvari gledé prostorja in gledé časa, pa še gledé moči ali vtisa, ki ga dela na nas, tako, da se poterjuje izrek sv. pisma: „Vse je Bog stvaril po meri, številu in teži.“ (Modr. 11, 21.) In zopet naprej razločujemo, kar je bilo, od tega kar je, in od onega, kar potlej pride: preteklo, sedanje, prihodnje: malo, dosti, prav dosti. Trojna je tudi svetloba gledé časa, prostorja in moči. Ena je časna (svetovna, kozmična) svetloba, druga je časnovéčna, notranja, nevidna duševna svetloba, tretja pa je le večna, nevidna, neskončna. Ena je več ali manj omejena, da se meriti, druga neprimerno večja, pa ni nezmerna, le tretja je neizmerna. Ako je prva imenovana živa, dasi je mrtva, je druga živahnejša, a tretja čez vse naj močnejši, sama

*) Imena gerških čerk.

življenje. Te tri, druga od druge nezmerno različne svetlobe so: ogenj, sonce, duša človeška, sploh duhovi vstvarjeni, in Bog!

(Dalje prih.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. V korist naše cerkve presv. Jezusovega Serca so premilostni gospod knez in škof dr. Janez Krizostom 23. sveč. prelép in navdušen pastirski list razglasili. Naznanjajo pa, da cerkev Jezusovega Serca stoji že dozidana, razuu zvonika, in da tudi notranje oprave je že mnogo preskerbljene. Še to leto se ima posvetiti in izročiti svojemu namenu. Nabrani denar, če tudi še dosedanjih stroškov ne zmaga, je dorasel vendar do 30 tisoč, kar je zelo veliko, ako se ozira na kratek čas in na ubožne okolišine naše dežele. Kakor je prvo vabilo presvitlega višega pastirja nepričakovano lep sad obrodilo, tako se zanašajo, da tudi v drugič, ko vabijo, naj verniki pripomorejo k doverševanju cerkve Jezusovega Serca, njih klic ne bo ostal brez blagoslova iz nebes.

Nova cerkev bo priča naše ljubezni do presv. Jezusovega Serca; je pa tudi spominek neomahljive zvestobe naše do vladarske Habsburške hiše. Temeljni kamen je bil vložen 10. majnika 1881. namreč v dan, ko je bila poroka vzvišenega prestolnega naslednika Rudolfa; enako želijo viši pastir letos, ko bo dežela naša Kranjska obhajala 600letnico, odkar je zvezana s Habsburško avstrijsko hišo, pa v spomin te dogodbe cerkev Jezusovega Serca posvetiti. Da se pa to vresniči, želijo premilostni gospod knez in škof še daljne podpore od svojih vernikov, in sklepajo: „O, da bi pač nebeško Serce Jezusovo med ovčicami, ki so meni v skerb izročene, zbujalo vedno več častivcev, in da bi nas vse deležne storilo obilnega blagoslova v naš časni in večni blagor!“

„Oljska gora“ v Ljubljani. (Dalje.) Po vsih farnih cerkvah po Ljubljani so postne pridige, nekaj ob nedeljah, nekaj tudi druge dni; povsod se opominja na boljšanje življenja in svari pred grehom, zavoljo kterega je Sin Božji tako nezmerno terpel. Poglejmo še dalje Njegove britkosti na Oljski gori.

Vsa neznanska velikost in teža greha vesoljnega sveta se je kakor v morju gnjusobnih podob snovala memo Jezusove duše. Za vse pa se je On nebeškemu Očetu ponudil kakor spravi dar, vse terpljenje, kazni, bolečine je prosil na-Se. Po tem velikanskem daru je satan, kakor poprej v pušavi, spravi in navalil nezmerno skušnjave nad Zveličarja. Satanu namreč je bilo to prikrito, da je Jezus Sin Božji, in da je zastoj Njega skušati; skušal Ga je kakor nezpopadljivo svetega, nezmerno pravičnega, prečudno nedolžnega človeka. „Kako?“ je rekel, „Ti hočeš vse to na-se vzeti, in vendar tudi sam nisi čist. Lej! v tem, in v tem, in v tem! In zdaj je vsake mnoge zadolženja pred Njim odgrinjal, Mu jih s peklensko prederznostjo očital. Njemu je nakladal vse zmote njegovih učencev, vse zmešnjave in nered, ki so se godile po ločitvi od starih šeg in navad. Satan je delal, kakor najbolj prekanjen in zvit farizej, pravi Katarina Emerih: dolžil Ga je, da je On vzrok, ker je Herod pomoril nedolžne otročiče; vzrok stisk in nevarnost svojih staršev v Egiptu; vzrok, da Janez Kerstnik ni bil smerti rošen itd. Katarina Emerih še dolgo nadalje snuje pripovedovanje, kaj vse Mu je natvezal satan, in pravi: „med podobami grehov svetá, ki jih je Zveličar na-Se vzel, sem videla tudi svoje lastne mnoge grehe, in izmed skušnjav je ena reka tudi na-me lila, v kateri so mi bile vse pomanjkljivosti mojega djanja

in nehanja pred oči postavljene, kar mi je velike bridkosti delalo. Gledala sem pa v tem vdeleževanju vedno na svojega nebeškega Ženina in obernila sem se z Njim k tolaživnim angelom...“

Pri vsem tem se ne smé pozabiti, da Jezus je s človeško natoro tudi vse človeške pritežnosti — zunaj samega greha — na-se vzel, in od tod so Njegove nezmerno bridkosti, ko Ga je strahovita butara človeških grehov težila, kterih gnjusoba je natanko videl in za kterih težo je imel zadostovati. Ako so marsikteri svetniki omedleli, ko so le slišali besedo greh, kako je moglo biti še le Jezusu, ko je kakor Nedolžen vsih nedolžnih butaro vsih gnjusob pred seboj videl in na-se vzel! Katarina Emerih pravi: V začetku je Jezus mirno klečal, kakor se kleči pri molitvi; pozneje pa se je Njegova duša tako prestrašila pred obilnostjo in ostudnostjo grehov in človeške nehvaležnosti do Boga, in opadla Ga je vsa potlačivna žalost in serčna bridkost, da se je tresel in milo prosil: Aba Oče! ako je mogoče, naj gre memo Mene ta kelih terpljenja... Vendar ne, kar Jaz hočem, ampak kar Ti hočeš. Toda Njegova volja in volja Očetova je bila ena; po človeški natori pa se je stresel in groza ga je opadala pred velikostjo in ostudnostjo pregréh in pred nastopnim silnim terpljenjem in smertjo.

Ljudovik de Ponte obravnava vprašanje: Zakaj je Kristus svojo žalost razodel apostelnom? On pravi, prvič zato, da bi spoznali, koliko premnogo in hudo je za nas prestal in da bi se zato hvaležni skazovali; da bi se tudi v svojem terpljenju po Njegovem zgledu ravnali. — Drugi vzrok je bil, da je pokazal, da ima res človeško natoro ter je podvržen žalosti in strahu, tudi da pričakuje od učencev sočutja in nekacega tolažila. Zato je rekel: „čujte z Menoj“.

Vsled tega kliče omenjeni učenik: „O tolažnik zapušenih, kdo Te je tako poterl, da od svojih stvari tolažila išeš? Moji grehi, o Gospod, so Te do tega pripravili, in kopernenje, katero Te žene, da bi mene tolažil, katero tolažilo mi s ceno Svojega zapušenja pridobivaš.“

Za Berdo novi župnik č. g. Alojzij Kumer je bil v Ljubljani investiran 13. svečana. Spremili so ga 22. sveč. na Berdo kanonika dr. Čebašek in Jeran in gosp. Jož. Jerič, z Doba dalje (kjer sta ga pričakala tudi čč. gg. župnik Starè in beneficijar Železnikar) pa so pritegnili še drugi. Ljudje so novega gosp. duhovnega pastirja sprejeli s posebnim spoštovanjem, med streljanjem — vse ljudstvo je bilo na nogah. Gg. učitelja Šentviški in Berdski sta čakala ob obokih in mlajih, vsak na svojem kraju, vsak s svojo šolsko mladino, ki je bila v lepem redu ob cesti razpostavljena; od vsake šole je ena šolarica gosp. župnika s prijaznim govorčkom pozdravila, na kar so gospod enako priljudno odgovorili. Čast gre gg. učiteljema, da po tem, kar se more po znanjem soditi, dobro skerbata za lepo izrejo in čedno obnašo otročičev. Tudi možem ključarjem in drugim gre hvala, da so gospoda prav lepo sprejeli. — Pri sv. blagoslovu, ki ga je dal novi gosp. duhovni pastir precej o priходу v cerkvi, je bilo veliko ljudstva.

Vmestovanje v farni cerkvi se je godilo tretjo nedeljo v postu. Pričujoči so bili čč. gg. župniki iz Doba, Rov, Ihana. Preč. dekan Kamniški g. Oblak so v temelitem, globoko premišljenem govoru predstavljali g. župnika. Opisovali so delavnost duhovnih pastirjev, kteri kot oznanovalci miru človeka pri sv. kerstu sprejmejo v Jezusovo Cerkev ter mu podelé božji mir; potem grešniku zgubljeni mir zopet delé pri spovedi; in na zadnje na smertni postelji človeku na strani stoječi odpirajo vrata v večni mir, v nebeško veselje. Dalje so razlagali dolžnosti keršanskega ljudstva do duhovnih pastirjev,

ktere naj poslušajo, vbogajo in spoštujejo. Opravilo je terpelo čez poldne. Obed je bil v duhovski hiši in vdeležilo se ga je več veljakov fare, ključarji itd. Verstile so se pri prijaznem pogostovanju napitnice, navadne pri takih slovesnostih. —

Dobili so Bernci dobrega, učenega, gorečega gosp. duhovnega pastirja; Bog daj obilnega blagoslova čast. gospodu pastirju in blagi čedi!

Iz Podgraj. Ker so Podgraje na Kranjskem malo znane, zato se ne zdi odveč, ako naznam, da je vikarija Podgrajska v skrajnem kotu Istre, prav na meji istersko-kranjski, pod Snežnikom, dve uri od notranjske Bistrice. V vikariji Podgrajski je 5 vasi, 3 so Isterske, 2 Kranjski, ljudi je 1500, a cerkev imajo vse vasi le eno in še to majhno na stermem, kacic 500 korakov visokem hribu, kjer piha pogostoma tako močna burja, da je mogoče v hudi burji le krepkim ljudem v cerkev iti. Stari nadušljevi ljudje so po več mescev brez božje službe, ker je pot tako nepripravna do cerkve, da so ranjki mil. škof l. 1878, ko je bila birma, rekli: v Podgrajah bi potrebovali mašine, da ljudi navzgor potegne.

Prebivalci kranjske vasi imenovane Kutezevo, so namenili sozidati kapelo v čast sv. Jožefa, da imajo v veliki potrebi doma božjo službo. Pred dvema letoma so bile koze v Podgrajah, 2 mesca niso smeli ljudje iz 4 zunanjih vasi v Podgrajsko cerkev. Ko je pobožna devica eno nedeljo prišla zjutraj ob 3 v cerkev in je bila zvečer do 8. ure v nji, je morala zato v Postojno v zapor. Otroke kerstiti in k poroki so hodili čez hribovje v dve uri oddaljene Jelšane. Vsak, kdor je tod bil, se lahko prepriča, da je vsaj ena kapela za toliko vasi jako potrebna, ker cerkve podružnice ni mogoče zidati. Pred 100 leti je imela vas Kutezevo kapelo sv. Katarine, a o času cesarja Jožefa so jo morali podreti!

Prečastito Teržaško škofijstvo je blagovoljno 19. prosinca 1883 št. 141 dovolilo, da se kapela sezida, slavno c. kr. okrajno glavarstvo v Postojni je 20. svečana t. l. št. 1817 dopustilo, da se smejo milodari pobirati za-njo v okraju bistrškem. Kapela bo 12 metrov dolga, 8 široka in z oltarjem in dvema zvončekoma, ki bota skup tehtala do 200 kilogramov, bo stala okoli 1500 gold., ako nam sv. Jožef nakloni dobrih serc, a manjša in ubožnejša bo, če nas častilci sv. Jožefa zapustijo. Neki dobrotnik je dal v ta namen 100 goldinarjev, ljudstvo bo dopeljalo, kar bo treba, in pomagalo delavcem, in vsaka hiša, — vsih je 44, prebivalcev pa 320 — po 5 gold. Dali bi ljudje več, a so silno ubožni, le krompirja pridelajo za 4—5 mescev, turšice za 2—4 mesce, drugega žita več kmetov ne seje, kruh imajo le o Božiči in o Veliki noči. Zavolj revščine se ljudem ni prigovarjalo, da bi dali več zneske. Moški gredo v jeseni na Madžarsko. Sedmograško in v Slavonijo, ter se potikajo po 6—7 mescev po gozdih in med krivoverci, po letu pa zopet v gozdu na Snežniku zaslužka iščejo, tako, da je duhoven ozir mnogo moških kakor „in partibus infidelium“. —

Bliža se praznik sv. Jožefa, mogočnega zavetnika sv. Cerkve in pomočnika umirajočih. To je prav lepa priložnost, da pobožni častilci sv. Jožefa, katerih je gotovo mnogo med prijatelji „Daničnimi“, pokažejo ljubezen in spoštovanje do tega od Boga toliko oblagodarjenega svetnika, pokažejo to s kakim darom za kapelo sv. Jožefa v Kutezevem, ki se bo s pomočjo Božjo po veliki noči zidati pričela. V imenu Jezusa, Marije in sv. Jožefa naj sme ponižno podpisani blagim čitateljem teh verstic omenjeno kapelo priporočiti. Kdor bi kaj blagovolil k temu delu pripomoči, zná dar „Danič“ izročiti, ali pa naravnost podpisanemu poslati.

V Podgrajah, pošta Ilirska Bistrica, 28. sveč. 1883.

Št. Jenko, vikar.

Dubica bos., 20. sveč. 1883. Prejel sem hvaležno poslanih 29 gl. darov in za intenc. Plati Bog vsim dobrotnikom! Prav je došel denar, ker zdaj napravljam sv. križev pot, kerstilnico, spovednico in še bo treba, ko postane topleje, napraviti zakristijo ter kapelo še doveršiti, to je, ometati zunaj, znotraj pa jo prebeliti in z bojami olepšati, kar oni glavar Italijanov prav dobro umé.

Ta hoče zdaj vso svojo rodovino sem preseliti iz svoje domovine; jaz ga dražim, da nikakor ne smé zapustiti „blažene Italije“, ampak zanjo goreti ter vikati (vpiti): Viva l'Italia unita! On pa se vselej nekoliko razserdi na ta moj klik, ter mi začne naštevati nesrečne in brezštevne dacije, ktere mora plačevati, po odhodu Avstrijanov. Nikdar nisem zavpil: „Viva l'Italia!“ se mi potem odreže, pač sem moral bežati iz mesta, kjer sem zidal in so bili zaroteni „irredentovci“, ravno zato, ker nisem hotel z njimi vpiti in kričati; da nisem odnesel pét, bili bi me gotovo dobro naklestili, ali še celo umorili. In ravno tisti, ki so pod vlado avstrijsko bolj želeli Viktorja, kakor Boga, ravno tisti so v kratkem potem začeli tuliti: „Maledetta Italia! Benedetta Austria!“ Prav posebno pa čerti italijansko vlado, ker jim je oropala cerkev, ali pa so morali zlatnino in srebernino, bi rekel, skor odkupiti, da so jo pustili in ne odnesli. Tudi ga posebno peče, da ima zdaj hudobija tam od vladnih organov še celo podporo, posebno po kerčmah in enacih hišah. Nikdar ni bilo tako pod Avstrijo; takrat se je očitna hudobija zatérala. Take in enake misli mi razodeva ter pravi in terdi, da posebno zato, ker se hudobija tako podpéra, se čerti vlada, ter si skušajo mnoge družine pomagati s preselitvijo v bolj kraje (tudi v Ameriko jih gre veliko. To pojasnilo je zdrava lekcija za tiste, ki hvalisajo naplenjeno mlado Italijo ali tudi še Žiškata in protestanško biblijo).

Ker sem misli italijanske razodel o njihovi ter bivši avstrijski vladi, naj še objavim misli ondašnjih turkov o sedanji vladi, kolikor sem jih spoznal. Došel je bil k meni prvi hodža (duhoven turški) iz Dubice, razgovarjala sva se o raznih zadevah, še celo o veri, in Mohamedu, ter je rekel, da je njihov svetac prejšnjo vero zboljšal. Jaz sem ga opomnil samo zgodovinske istine, da so zemlje za kerščanstva cvetoče pod Mohamedovo vero naenkrat postale puste in prazne, ter se pod njim niso mogle zboljšati skozi več vekov; kadar pa prejenja mahomedstvo v kateri zemlji ter nastopi kerščanstvo, posebno pa katoličanstvo, zopet si take dežele v kratko vreme pomagajo ter povzdignejo iz pustošine. Dobro je razumel, ter nič več ni govoril o svojem „svetcu“, pa sva začela govoriti o Bosni ter sedanji njeni vladi. Rekel mi je: Mi turci volimo sultana, ako bi nam bilo mogoče; ako pa to ni mogoče, onda najbolj želimo ostati pod vlado avstrijsko, ker pod to nam je mogoče živeti; pod vsako drugo, kakor rusko, serbsko ali črnogorsko nikakor ne bi nam bilo mogoče, morali bi Bosno zapustiti ter drugam se preseliti. Tako se je izustil prvi hodža turški, ki ima svoje shode in sastauke z begovi in agami, ter lahko sodim, da tudi oni enako njemu mislijo. V teh mislih za avstrijsko vlado poterjujejo jih še posebno povrativši se bosanski izselniki, kateri misleč, da jih bodo mahomedani v Carigradu imeli za mučenike in velike svetce turške ter povsod sprejemali ne le dobrovoljno, ampak celo častno, so zapustili Bosno ter se tje doli napotili. Ali, došavši, videli so se gerdo prevarjene, ker se nikdo ni menil za-nje, in če so tudi še tako goreče dopovedovali, da so zapustili zemljo svojo in očevino zavolj vere turške, zopet so jih sprejemali le merzlo, pa sploh se zanje malo malo brigali, ter rajše pogovarjali se s svojimi hlapci in deklami, kakor pa z „mučeniki in svetci bosanskimi“. To jih je toliko peklo, da so se

mnogi poverili zopet v Bosno, samo da siromašni, ko so bili bogati popred.

Dohaja prav pogosto k meni turški tergovec, ki mi pomaga zemljo kupovati. S tim se tudi razgovarjam o raznih zadevah. Enkrat sem hotel pa poslati, kako mu žila bije za našo vladu ter pogovor napeljem na „zlatne turške čase“, kadar je imel mahomedanec svoje predstvo pred kerščanom. „Ipak volim (raji imam) sadanju vladu avstrijsku“, mi odgovori prav določno. Jaz mu ne verujem ter ga prosim, naj mi razloži, zakaj bi on volil sedanjo vladu pred turško. Zato, mi odgovori, ker ima zdaj vsak svojo slobodo, tudi naj siromašnji človek, samo da plača porez (davek) ter spolnuje dane zapovedi; ali popred ni bilo tako; popred so mogli storiti begovi in age kar so le hotli in se vse pod krinko zvestobe do „svetca in sultana“. Oni so namreč deržali skup in vsakega pašo in sultanovega činovnika (uradnika) berž berž pod svojo oblast dobili ali z dobrikanjem in laskanjem, pojedninami in lepimi darovi; ako pa ta sredstva niso pomagala, onda z vednim nasprotvanjem ter tožbami pri Sultanu; da je toraj mir imel pred njimi, jim se je ali udal, ali pa prosil, da je bil prestavljen. Takih zgledov bi vam mogel dosti navesti; ali povedati vam hočem, kar sem sam na svoji osebi doživel.

Otec moj bil je velik tergovec; imel je pravdo z nekim dolžnikom v avstrijski granici, ter je moral na tožbo iti v Petrinjo. Zameril pa se je bil eden njegovih sinov begu I. s tim, da je na tergu posodico medu kupil, ki se je ravno pogajal zanj sluga begov, za ktere se ni nič menil. To visokost in oholost, da mu ni prepustil medu, hotel mu je beg izplačati ter zvedivši o prelazu (prestopu) četovem na Avstrijsko, berzo povabi kadija (sudca) na obed in njemu na čast sebi pa na pomoč tudi druge begove. Med raznimi pogovori za mizo napeljejo besedo na prelaz mojega oca v Petrinjo ter začenejo sumničiti o naši vdanosti in vernosti do sultana, češ, da se hočemo podvreči avstrijskemu caru. Iz tanke preje postaja debeleja in debeleja, da zahteva kadija pismeno tožbo, kar je beg ravno hotel in želel, ter je to tožbo podpisano še od dveh drugih begov tudi resnično njemu zročil. Kmalu je bil pozvan otec na sodbo ter postavljen na odgovor, zakaj je šel v Petrinjo. Vse lepo po redu razlaga otec ter dostavi, da mu ni na misel padlo, kar se mu očita, ali kadija veruje begovom, ne pa otcu in zato oca sicer pusti domu, ali ob enem izdade ukaz nas tri brate uzaptiti (zapreti v ječo) ter odpeljati v kratkem v Sarajevo do više sodnje. Tam so nam že povedano zločinstvo očitali ter pretili še ostrejšo kazn, ako bomo tajili, kar smo storiti po pisani tožbi nameravali. Branili smo se ter zaklinali pri Bogu in svetcu, da niti otec, niti mi, niti kdo drugi v naši kući ni na to mislil, zaradi česa smo toženi. Udati se nismo mogli, zato pa nam se je težko težko godilo ter so nas odvedli v Edirne (Adrijanopolje) v Bulgarsko zemljo, kjer smo imeli biti obsojeni. Ko so nas bili potaknili v ječi po razločenih luknjah, smo bili kmalo pozvani na sodbo, da se zagovarjamo proti težki obtožbi. Kakor v Sarajevu, tako smo se branili tudi v Edirni, kar nam poslednjič pokažejo pisano tožbo, ki je bila z nami ob enem poslana iz Sarajeva, ter smo mogli za gotovo brati imena naših tožnikov, onih treh begov.

Paša v Edirni bil je pak moder mož. Ker nas je pisanje tožilo, mi pa smo se stanovitno branili, zato pošlje pismo v Petrinjo, je li resnično bil oni in oni dan tergovec bosanski I. na ondašnjem sudu, in kaj je počel tam, koga je tožil in zavolj česa, ter kaj je še tam počel. Doše mu je odgovor prav, kakor smo mi vse že popred razložili, ter nam je verjel in nas po toliko težavah in mukah izpustiti dal iz ječe. Eden brat, Salko po imenu, ni hotel nič več nazaj v Bosno, ostal

je v Bulgarski zemlji ter se je tam oženil, dvojica nas sva se poverila v Dubico, pa eden je že tudi poginil v buni (puntu) v Kozari planini, kjer se je bojeval z vstaši; tudi mene so siloma vlekli v vojaški tabor v Bihač, pa podmitil sem glavarja z dukati ter me je zopet izpustil domu. Ali ni dolgo trajala ta sloboda; kmalo spet pridejo po mene ter me hočejo siloma odvesti na bojišče; jaz zamolim koj dan, da se dema vredim, potem hočem odriniti; odrinil sem od doma, toda ne v turški tabor, ampak v Beligrad serbski, da me niso mogli več siliti na boj. Ko je prestala buna, poveril sem se tudi jaz v Dubico, ali med tem sem propal, ves dučan (štacuna) bil je izpraznjen ter sem začel zopet delati, da pošteno živim. Vidite toraj, zakaj volim avstrijsko vladu; zato ker sem zdaj sloboden in pa varen, ne more me nobena zapletka begovska v ječo spraviti, ker gosp. I., cesarski činovnik, ne hodi k begovom na kosilo, in ako bi on naredil kaj zoper zakon (postavo), bilo bi mu težko in mučno.

Kdor pod sedanjo vladu plačuje porez ter se vlada po zakonu, onaj je slobodan, je varen, bil on visok ali nizek, bogat ali siromak; tudi nam vlada ne zabranjuje naše vere, ne dira v naše običaje, ne dela nam nobene krivice, toraj je zdaj bolje od turskog vakata (časa).

To mi je dopovedal bosanski mahomedanec, in o takih in enakih rečeh sem že tudi popred čul prav mnogokrat; glavarjem, begom in agam obično to ni všeč, da jim je oblast vzeta; vendar pa tudi med temi jih je precej vdanih Avstriji; in dopovedal mi je c. kr. činovnik, ki je dozdej služil v sredi Bosne, da pozná tam več begov, ki so zadovoljni z vladu ter bi postali katoliki, samo da bi enkrat ta zemlja za gotovo bila odtergana od sultana. Dokler je samo naslonjena na Avstrijo, ne pa prikovana, se hoje Mahomeda zapustiti, ker napeta svojat še zdaj proti vsem, kateri bi postali kristjani, s strupom in bodalcem; kako bi se le divjali zoper nje, ako bi zopet postali sultanovi.

Danas to, ako Bog ohrani zdravje, pa še drugi pot kaj družega. Z Bogom! Val. Lah.

† Matija Kulavie.

(Dalje.)

Ko dušni pastir je g. Kulavie vestno spolnoval vse mnogotere dolžnosti svojega poklica. Njegova bolehlavost na persih mu sicer poslednja leta ni skoraj nič dopuščala, da bi svojim faranom s prižnice ozna- noval Božjo besedo, zato pa je doma ljudem, ki so prišli k njemu po kakem opravilu, primérne nauke dajal, očitno znane grešnike pred-se klical in svaril itd. Ob nedeljah je kake pol ure pred keršanskim naukom podal se v šolo in tam v zato odločeni večji sobi ženam in dekletom, ki so čakale od oddaljenih krajev v Št. Vidu popoldanske Božje službe, kaj podučnega bral ali povedal iz knjig in časnikov, da bi jih s tem odtegnil pregrešnemu razveselovanju ali lenemu pohajkovanju. Na ta način je izdatno nadomestoval, kar zaradi bolezní s prižnice ni mogel storiti.

Podružnice je deloma prenovil in vse nekako oskerbel, farno cerkev pa tako olepšal in bogato pre- videl, da je marsikteri sosednjih duhovnov vprašal, kje se pač jemljó pomočki za taka dragocena popravila. Vsaki dan je cerkev zunaj in znotraj ogledaval, kje bi kazalo, še kaj predelati ali dostaviti. Imel je v takih rečeh, zlasti gledé ornamentike, posebno dober okus. Če je na potovanju kje, posebno v Ljubljani ali na Dunaju, kaj lepega videl po cerkvah: naj bo že luster, svečnik, svetilnica, altarni pert, naprava šmarničnega

altarja itd., vse si je natanko zapisal in narisal ter po teh zgledih doma se ravnal. V njegovih dnevnikih nahajam brez števila tacih zaznamkov. Tako n. pr. je l. 1867 napravil mašni plajš z leviti, tako dragocen in umetniško izdelan, da se more maloktera mestna cerkev z enakim ponášati; stal je okoli 1500 gl. Glede toliko zaslug za cerkev in šolo so ga mil. knezoškof ljubljanski l. 1882 izvolili za svojega duhovnega svetovca.

Sosebno marljivo si je prizadeval za razširjanje Mohorske družbe, kateri je pridobil ogromno število 220 udov, skoraj vse izmed priprostega ljudstva, vpeljal zraven tudi deklisko družbo in več bratovščin.

Kmetovalec in vertnar bil je ranjki župnik tako izversten, da mu za umerlim Skofcem na Suhorju morda ni bilo enacega v deželi. O tem se je lahko prepričal vsakdo, kdor je prišel kedaj k njemu v St. Vid. Njegovo polje, travniki, vertovi, poslopja, vse je bilo v tako dobrem stanu in lepem redu, da se je bilo čuditi. Njive so bile najboljši obdelane, rastlo je vse veselo in vsaki je s steranjem opazoval, kako močno se je ločilo njegovo polje od drugih. — Bil je ranjki več let predsednik kmetijske podružnice in naročeval je iz Ljubljane semena, novejša kmetijska orodja in razne stroje ter je dejansko ljudem kazal napredek v kmetijstvu. Goveja živina, najboljšega plemena, je bila čedna in rejena, da je bilo veselje pogledati po štalah. Pri njem se je videlo, kaj doseže umni živinorejec. L. 1879 prodal je domá izrejenega vola, velikana, ki je tehtal 23 centov, nekemu mesarju v Ljubljano, kjer so ga ljudje hodili gledat za denar. Spodbujal je ranjki gospod kmete, da so šli kupovat plemensko živino v Ljubljano k dražbi kmetijske družbe, ker je sprevidel, da le iz štale more kmet kake goldinarje pridobiti. Njegovemu vpljivnemu delovanju gre zasluga, da se ravno po okolici Sentvidski nahaja sedaj prav lepo rejena goveja živina in ravno vi Ljubljančanje pojedete največ mesa od tako zvanih témeniških volov.

Veliko skerb je umerli župnik obračal na svoje vertove. Mnogo truda in stroškov ga je stalo, preden jih je v sedanji stan pripravil. Spargeljni, melone, hruške in jabelka s teh vertov po okusu in velikosti ne najdejo enacih. Z daljnih krajev je naročaval semena in cepičev, iz Tirolskega, iz cesarskih vertov Dunajskih, iz raznih vertov samostanskih. Dve drevesci si je naročil celó iz Pariza. Tudi raznoverstne cvetlice in germiče je znal po vertu prav umetno razverstiti. Šmarnice si je iz gojzda na vert presadil, da so po pridni strežbi čudovito lepe in velike izrastle in ob Šmarnicah na altarju Marijnem prijetno vonjavo razpuhtevale. Čespelj je nasadil na stotine po vertovih in ob njivah. Po zimi in po letu mu je dal vert veliko dela, pa vse je znal točno, o pravem času storiti. Če je drevo opešalo, ali se posušilo, precej ga je dal izkopati in drugo zasaditi. Raznih delavcev je vsaki dan mergolelo okoli farovža in vsi so imeli preobilo dela. Vodil in nadzoroval je sam ter v vsaki malenkosti pokazal se pravega mojstra.

(Konec sledi.)

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

12. sušca. S. Gregorij p. — 13. S. Rozina. — 14. S. Matilda. — 15. S. Longin. — 16. Marija sedem žalost. — 17. S. Jedert. — 18. Cvetna nedelja. S. Edvard.

Zahvale:

Št. 15. Bodi prečešena in vedno hvaljena N. lj. Gospá presv. Serca za spreobrnjenje neke žene, ki je bila o svojem času v „Zg. Danici“ v družbeno molitev priporočena.

Iz Štajarskega.

J. Ž.

V molitev priporočeni:

Srečen poklic nekterim mladenčem. — Obvarovanje dobre mladine sredi med kužno. — Uslišanje neke prošnje. — Mladeneč za dober poduk. — Terdovraten bolnik za spreobrnjenje. — Naj bolj zaverženo ljudstvo za omečenje, spreobrnjenje in varstvo pred peklom. — Preklinjevalec za poboljšanje. — V dober namen. — Preklinjevalec za spreobrnjenje.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov X.)

7. sušca. Moder sin razveseljuje očeta, nespameten sin pa je žalost svoje matere.

8. Krivični zakladi nič ne koristijo, pravica pa reši smerti

9. Lena roka dela revšino, roka močnih (to je, delavnih ljudi) pa bogastvo pripravlja. (To velja od časnega in tudi od dušnega bogastva, od dobrih del za večnost.)

10. Kdor se na laži zanaša, vetrove pase, ravno ta tudi za letetiimi ticami teče. (Lažnik sam sebe goljufa, ker laž mu ne bo sreče obrodila.)

11. Kdor ob žetvi spravlja, je moder sin; kdor po leti spi, je otrok sramote. (Čas žetve tukaj pomeni sedanje življenje.)

12. Gospodov blagodar je nad glavó pravičnega; usta hudobnega pa pokriva hudobija. Pravičnemu Bog daje srečo; hudobiji nasledek je nesreča, ki zadene hudobneža.)

13. Spomin pravičnega bo častitljiv, imé hudobnih pa gnjilo.

14. Kdor je modrega serca, zapovedi sprejema; nespametni se z ustnicami tepe. (Nespametni, grešnik s svojim neumnim in brezbožnim govorjenjem sam sebe tepe, v škodo in slabo imé pripravljaja.)

Listek za raznoterosti.

Roze in koprive za šolo in dom, I. Te knjižice je blizo toliko izpečane, kolikor je stal tisk; zdaj mora priti še nekaj ranjškov za vezanje, in kar bo potlej, dobí dijaška kuhinja. — Zato naj bode knjižica prav gorko priporočena. Ako n. pr. kupiš za 1 gold. 10 knjižic, si več kot za 10 dni enemu dijaku kosilo plačal, to vse je Tvoj dobiček. Oziroma na obseg knjižice pa to-le pomisli: Z deset knjižicami Ti razveseliš deset otrok, ko jih jim „za pirhe“ daš; koliko veselja! (Kajti, bukvice so močno lepe že po zunanem.) Zdaj pa še to: Vsak čitatelj (ko bo bral o „Slomšku dijaku in bogoslovcu“, — o „lepi smerti japonskega mladenčca“, — o lepi „usmiljenosti“, — ostudni „nehvaležnosti“ mladih ljudi, — o nezmérno „ljubeči materi“, — pa „osoljenke“, — „zgodovino dijaške kuhinje“: bode na svoji duši saj za 25 stopinj lepši, saj za 30 stopinj bližje nebés, in delj od greha, — in to se izhaja Tebi na korist. Lej, kolik dobiček za Tebe, ako knjižico razširjaš!

+ Velika dobrotnica ubož h ki je vredna, naj bi se ji postavil spominek iz naj dražjega kamna in napis z zlatimi čerkami, je une dui umerla, stara 78 lét, nam-

reč Katarina Križakar, sploh znana pod imenom „Katerca“, kuharica sladčic, pa tudi sploh živeža, in posebno pobožna in dobrotna devica, zastran česar jo je poznala vsa Ljubljana in tudi mnogi z dežele, zlasti marsikteri bivši študentje, ki so dobivali živež po nizki ceni in mnogi celo zastoj. Zatorej naj bode v molitev priporočena. Bila je tudi nekoliko v rodu z ranjnim misijonarjem Pircem, kateremu je v njegovi visoki starosti prav veliko dobrega storila. Dasiravno je veliko delala in bila prav dobro izurjena, vendar zapustila ni nič, ker vsem je dobro storila, če je le kaj mogla, in ni gledala, da bi si kaj premoženja pridobila. Bog ji daj večni mir. Oponimi naj se tudi to, da dobre duše, od ranjce podučene in tako rekoč izrejene, toraj njenega duha, — zdaj tudi opravilo ranjce nadaljujejo, in imé ostane še dalje pri Katerci.

† **Preč. g. Jož. Hašnik**, verli župnik v št. Jurji, je bil 8. t. m. pokopan. R. I. P.

Gosp. A. Praprotnik je 1. t. m. obhajal 35letnico, odkar je učitelj, in 25letnico odkar uči v ljubljanskih šolah. Slava!

Gosp. M. Cigale na Dunaju je postal svetovalec. Čestitamo iz serca!

Požar. V soboto je pogorelo v Košani 30 hiš z imetjem, le 9 hiš je ostalo. Tudi ena žena je v požaru konec storila. Revšina grozovita.

Tovarnar Krupp v Essen-u, oče svojih delavcev. Ta mož je izglel drugim imenitnim gospodom in lastnikom tovarov. Ta kupčijska hiša v svoji lastini blizu Essen-a ima 3250 dobrih in zdravih družinskih stanovanj, v katerih prebiva 16.000 ljudi. Med posameznimi kolonijami so prostorne ulice, ktere imajo plinovo razsvetljavo. Letna najemščina takim stanovanjem je prav nizka. Za delavce same je posebna naprava, v kateri dobí 1800 delavcev hrano in stanovanje. Cena je po 40 kr. na dan. Za boljši delavce je druga naprava, v kateri dobí za 55 kr. vse to. Vradnikom rabi 150 stanovanj.

Naprav za vzitek je več: pekarija, klavnica, v kateri vsako leto 450 glav govedine in 1500 drobnice zakoljejo. V tovarniških štacunah je napredaj vsake verste blago, ktero rabi delavcem, več gostilnic itd. V koloniji Kronenbergu je vsak dan terg. V teh štacunah in kerčmah na dobiček, temuč samo na to, da delavci poštenega blaga po nizki ceni dobivajo. Toraj nima tovarna dobička od teh vžitniških naprav; mora celó še nekaj doplačevati vsako leto. (To je podobno kakor v Idriji, kjer delavci v cesarskih magazinih in gostilnicah imajo prav po ceni vsakoverstnega živeža dobivati.)

Verh tega ima tovarna bolnišnica za navadne bolnike, in drugo potem za kužne bolnike, in tudi svoje toplice. Posebno se ozira na šolo. Tovarna je prepustila srenji Altendorf 20 šolskih sob na razpolaganje. Za naselbi Kronenburg in Schederhof je privatna šola, v kateri podučuje mladino 1 rektor, 8 učiteljev, in še več družih. Učencev je skoro 1000. Za poduk v ženskih ročnih delih služite 2 industrijalni (obertni) šoli.

To je pač res velikanska naprava, v skerbi za delavce posnemanja vredna. Kako pa je z božjo službo, z nedeljskim počitkom, ni počedano. — Vse evropejske vlade naročujejo tam jeklenih kanonov, tako zvanih Kruparic (Gusstahikanonen).

Perva česka cerkev v Ameriki. Perva česka duhovnija (fara) v severno-amerikanskih državah je bila zastavljena 1. 1854 v št. Lujzu. Pervi duhovni pastir je bil P. Liptovski, ki je naslednje leto pričel božjo službo s česko pridigo v cerkvi sv. Janeza Nep.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Razpisani ste duhovniji: Št. Vid pri Zatičini do 25. sušca, in dekanijška duhovnija Ternovo do 1. mal. travna. — Cerkveno vmeščena sta bila 13. sveč. čč. gg.: Jož. Razboršek za Grad (Jezero), in Al. Kumer za Berdo. — Č. g. Luka Hiti, kurat v Ustji, se podá v stalni pokoj — v Vipavo. — Med že znanimi umerlimi je tudi č. g. Prim. Klemenec, kurat na Gori pri Ribnici. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za študentsko kuhinjo: Celssimus 10 gold. — Fr. Razpotnik 2 gl. — Č. g. Borštuar Jož. 3 gl. — Č. g. Fr. Eržen 1 gl. — Preč. g. dekan M. Kožuh 5 gl. — Č. g. župnik A. Hočevan v št. Joštu 4 gl. 50 kr. — Z glasilom: „Za duše v vicah“, 5 gl. — Č. g. kaplan J. Lasnik 2 gl. — Neka kuharica za pridne študente 1 gl. — Gosp. K. P. 5 gld. — Neki gospod 1 gld. — Neka gospá 80 kr. — Č. g. župnik Bl. Petrič 2 gl. 60 kr. — Dobrotna gospá 2 gl. — Č. g. Fr. Boncelj 2 gl. — Č. g. J. Z. R. 5 gl. — M. Š. R. 5 gl. — Neka dobrotnica 60 kr. — Č. g. župnik M. Sajé 1 gl. — G. Jan. Vodopivec, tergovec v Kamnjeh, 1 gl. — Neim. rojak in višji vradnik na Ogerskem 3 gl.

Za pogorelce v Košani: Pn. g. stolni dekan Juri Volc 10 gl.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Iz št. Jošta pri Polh. gr. č. g. župnik A. Hočevan 2 gl. — Iz Doba 20 gl. — Iz Idrije po pn. g. dekanu J. Kogeu 52 gl. 43 kr. — Preč. g. dek. M. Kožuh 3 gl. — Č. gsp. Fr. Boncelj 1 gl.

Za opravo ubožnih farnih cerkev naše škofije: Iz Ternovega 3 gl. — Z Janč 16 gl. 80 kr. — Po čč. gg. Uršulinaricah 4 gl. 25 kr. — Z Zlatega Polja 8 gl. — Iz Starega Terga pri Poljanah 8 gl. 80 kr. — S Prema 7 gl. 60 kr. — Iz Moravč 73 gl. 34 kr. — Z Verhpolja pri Moravčah 11 gold. 87 kr. — Gosposdičina Terezija Heidrich 2 gl. — Iz Rudolfovega po mil. g. proštu P. Urhu 20 gl. — Iz Starega Terga pri Ložu 31 gl.

Za misijon č. g. Val. Lah-a v Bosni: G. Jan. Vodopivec, tergovec v Kamnjeh, za 6 gld. starega srebernega denara, da naj se s priliko pošlje g. V. Lah-u, ker je čital, da tam še stari denarji veljajo. Gorko želí, naj bi mu v njegovi potrebi kaj hasnili.

Za Bosno: Po preč. g. J. Rozmanu 10 gl.

Za sv. Ožeta: Iz št. Jošta nad Polh. gradcem po č. g. župniku A. Hočevanji 6 gl. — Fara Šent-Ruperska po č. g. župniku 22 gl. — Iz Doba 5 gl. — Iz Idrije po pn. g. dekanu J. Kogeu 16 gold. 43 kr. — Iz Zaliloga po č. g. župn. Fr. Erženu 3 gold. — Č. g. Fr. Boncelj 1 gl. — Po preč. g. J. Rozmanu 1 gl. — Štangarji po č. g. župn. M. Sajetu 2 gl. — Iz Istre 50 kr.

Za naj potrebniji misijone: Po preč. g. mestnem župn. J. Rozmanu 15 gl.

(Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Bl. P. v Bl.: Int. že posl. v Bosno, hvala za oboje in pozdrav! — G. Ž. v C.: Vse opravljeno; hvala serčna! Drugo drugi pot. — G. J. Kl.: Za poslano iskreno „Bog plati!“ Omenjena zadeva se bode prevdarila, potem odgovor. — G. D. na L.: Int. se bodo oddale; za posl. Deus retribuat in omni abundantia! Upam, da 5. t. m. od tod poslano za „S. Magd.“ je došlo